

⑤

PLANOVI KAPITALNIH ULAGANJA**5.1. UVODNE NAZNAKE**

Razvoj turizma na nekoj destinaciji sastavni je dio njezina ukupna gospodarskoga i svekolika društvenoga razvoja, s time što je turizam kotač zamašnjak koji pokreće i razvoj mnogih njemu komplemetranih primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti te izravno utječe na zapošljavanje i povećanje životnoga standarda pučanstva, čak i onoga njegova dijela koji nije izravno uključen u neku turističku aktivnost. Međutim, svaki se, pa tako i turistički razvoj ne može događati sam od sebe i po sebi te ga je nužno sustavno planirati, glede identifikacije prioriteta, terminskoga plana aktivnosti te potrebitih materijalnih, kadrovskih i ponajviše financijskih resursa za njihovu realizaciju.

Međutim, kada je riječ u turističkim ulaganjima, javni je sektor nužan samo u dijelu ulaganja u izgradnju nužne infrastrukture, a sve se ostalo može financirati kapitalom domaćih i stranih privatnih poduzetnika te poduzetnih seoskih obitelji, i to kroz različite inačice najma, koncesije te privatno-javnoga partnerstva⁵⁸. Sustavan pregled projekcije kapitalnih ulaganja u razvoj svakoga, pa tako i petrinjskoga turizma, pretpostavlja njihovu klasifikaciju i planiranje prema četiri temeljne skupine, i to (na primjeru Grada Petrinje):

ULAGANJA U TURISTIČKI SEKTOR:

- Ulaganja u gradnju smještajno-ugostiteljskih kapaciteta u Gradu;
- Ulaganja u gradnju smještajno-ugostiteljskih kapaciteta u okolici;
- Ulaganja u obnovu revitalizaciju starih – postojećih smještajno-ugostiteljskih kapaciteta;
- Ulaganja u poticanje seoskih turističkih gospodarstva;
- Ulaganja u gradnju petrinjskoga etno-eko sela;
- Ulaganja u objekte ruralnoga i gastonomskoga turizma;
- Ulaganja u poticanje maloga turističkoga poduzetništva (agencije, mali hoteli, pansioni, proizvodnja suvenira i slično) i slično.

ULAGANJA U TURISTIČKU INFRASTRUKTURU

- Ulaganja u ekološku sanaciju cijeloga područja Grada Petrinje u funkciji zaštite prirode i razvoja turizma;
- Ulaganja u uređenje i turističku eksploataciju Hrastovičke gore;
- Ulaganja u uređenje i turističku eksploataciju Zrinske gore;
- Infrastrukturna ulaganja na vodotoku rijeke Kupe vezana za razvoj turizma;

⁵⁸ Primjerice, voditelj Projekta i neki njegovi suautori, kao i neki lokalni suradnici jamče zatvaranje javno-privatne konstrukcije financiranja za realizaciju ideje gradnje replike neke od inačica stare petrinjske utvrde te njezinu profitabilnu međunarodno prepoznatljivu turističku eksploataciju.

- Infrastrukturalna ulaganja na vodotoku rijeke Petrinjčice vezana za razvoj turizma;
- Infrastrukturalna ulaganja na vodotoku rijeke Utinje vezana za razvoj turizma;
- Ulaganja u uređenja i eksploataciju izvora pitke vode na području Grada Petrinje;
- Ulaganja u istraživanja i eksploataciju termalnih izvora na području Grada Petrinje;
- Ulaganja u sanaciju, uređenje i turističku eksploataciju kulturno-povijesnih atrakcija;
- Ulaganja u gradnju ili sanaciju pristupa (ceste, putovi i staze) prirodnim i kulturno-povijesnim turističkim atrakcijama;
- Postavljanje prometne i turističke signalizacije od Grada do pojedinih prirodnih i kulturno-povijesnih turističkih atrakcija;
- Ulaganja u gastronomske, vinske, pčelarske i slične ceste;
- Ulaganja u aktivnosti Turističku zajednicu Grada Petrinje;
- Ulaganja u poticanje i organizaciju različitih športskih, kulturnih, blagdanskih, prazničkih te inih turističkih manifestacija i slično.

ULAGANJA U TURISTIČKI KOMPLEMENTARNU INFRASTRUKTURU

- Ulaganja u gradnja auto-ceste Zagreb – Sisak;
- Ulaganja u obnovu pruge Sisak – Karlovac;
- Ulaganja u sustav vodoopskrbe cijeloga područja Grada Petrinje;
- Ulaganja u sustav plinifikacije cijeloga područja Grada Petrinje;
- Ulaganja u osnivanje Centra za poduzetništvo ili slične ustanove;
- Ulaganja u osnivanje Razvojno-uslužnoga centra;
- Ulaganja u osnivanje Instituta (Centra) za kesten i šljivu;
- Ulaganja u proširenje Dječjega istraživalačkoga centra;
- Ulaganja u osnivanje novih odgojno-obrazovnih ustanova
- Ulaganja u objekte za skrb o starim i nemoćnim osobama;
- Ulaganja u gradnju novih ili uređenje i opremanje starih objekata za potrebe kulture na području Grada Petrinje;
- Ulaganja u gradnju novih ili uređenje i opremanje starih športsko-rekreacijskih objekata na području Grada Petrinje i slično.

ULAGANJA U TURISTIČKI-KOMPLEMENTARNO GOSPODARSTVO

- Ulaganja u različite proizvodne djelatnosti – kapacitete;
- Ulaganja u trgovačku djelatnost – objekte u Gradu i okolici;
- Ulaganja u uslužne djelatnosti – objekte u Gradu i okolici;

- Ulaganja u poticanje obrtničkih djelatnosti – aktivnosti;
- Ulaganja u poticanje maloga i srednjega poduzetništva;
- Ulaganja u kultiviranje zapuštenih zemljišne površine;
- Ulaganja u kvalitetnije gospodarenje i eksploataciju šuma;
- Ulaganja u zaštitu i eksploataciju šuma pitoma kestena;
- Ulaganja u zaštitu i eksploataciju lipovih šuma;
- Ulaganja u razvoj intenzivna poljodjelstva (po granama);
- Ulaganja u poduzetničke zone, inkubatore i slično;
- Ulaganja u proizvodnju i plasman zdrave hrane;
- Ulaganja u razvoj intenzivne pčelarske proizvodnje;
- Ulaganja u razvoj vinogradarstva i vinarstva;
- Ulaganja u razvoj tradicijske gastronomske proizvodnje;
- Ulaganja u poticanje različitih oblika zadrugarstva i slično.

Glede prioriteta gospodarskoga razvoja, a sukladno ranije predočenim usvojenim razvojnim dokumentima, za ovaj dio Studije osobito su zanimljivi Zaključci zajedničke sjednice Savjeta za gospodarski razvoj i zadaće Grada Petrinje u procesu pristupa Europskoj uniji i Gradskoga poglavarstva Grada Petrinje od 28. lipnja 2006. godine, od kojih valja istaknuti sljedeće⁵⁹:

KOMUNALNO GOSPODARSTVO I ZAŠTITA OKOLIŠA:

- U okviru programa sanacije i zatvaranja deponije u Taborištu riješiti i pitanje izgradnje i otvaranja novoga odlagališta smeća;
- Dovršiti izgradnju magistralnoga cjevovoda te izraditi projekte vodovodne mreža za sva naselja sjeverozapadnoga dijela Grada;
- Izraditi idejnu studiju za snabdijevanje ostalih naselja Grada Petrinje pitkom vodom;
- S Hrvatskim vodama dovršiti izvedbeni projekt za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda Grada;
- Započeti realizaciju projekta plinifikacije Grada; te
- Sačiniti projekte modernizacije neasfaltiranih cesta i donijeti plan prioriteta i načina financiranja.

GOSPODARSTVO:

- Dovršiti izgradnju i staviti u funkciju poduzetničku zonu Mošćenica te donijeti detaljne planove i programe komunalnoga opremanja za poduzetničke zone Petrinja I i II te poduzetničku zonu Bačuga; te
- Do konca 2006. osnovati, kadrovski ekipirati i pokrenuti rad Razvojno-uslužnoga centra (RUC) koji treba preuzeti i poslove upravljanja tim poduzetničkim zonama.

⁵⁹ Bilten Gradskoga vijeća i Poglavarstva Grada Petrinje, broj 2, Petrinja, rujan 2006.

POLJODJELSTVO:

- Žurno pronaći zainteresirana investitora, osnovati reprodukcijски centar za razvoj stočarstva te pokrenuti proizvodnju na temelju bogata iskustva poljoprivrednika na području Grada Petrinje;
- Osigurati proračunska sredstva za poticaje u poljodjelstva, sukladno predloženu Programu poticaja u poljodjelskoj proizvodnji;
- Ustrojiti pravni subjekt za program razvoja voćarstva, vinogradarstva (posebice, šljive i kestena); te
- Poduzeti sve nužne mjere glede realizacije projekta izgradnje hladnjače i sušare za voće i povrće u Bačugi.

ÉKOLOGIJA, ZDRAVLJE, PRIRODNE VRIJEDNOSTI:

- Područje šume Tješnjak-Vučjak-Hrastovička gora proglasiti zaštićenom prirodnom vrijednošću (parkom prirode) sukladno Zakonu o zaštiti prirode te donijeti Program gospodarenja tim područjem;
- Pokrenuti postupak uključivanja Grada Petrinje u projekt Svjetske zdravstvene organizacije Zdravi gradovi, odnosno u članstvo Hrvatske mreže zdravih gradova; te
- Donijeti Plan razvoja turističke djelatnosti na području Grada Petrinje (ili studiju, ovisno o sredstvima), uz istodobnu realizaciju već započelih projekata (planinarski dom, vidikovac, obnova i zaštita svih povijesno-kulturnih objekata, zaštita rijeke Petrinjčice, projektiranje i osnivanje krovnoга pravnog subjekta u turizmu i slično).

STARA GRADSKA JEZGRA:

- Žurno započeti realizaciju projekta obnove stare gradske jezgre (krovovi starih zgrada, pročelja, izlozi, pločnici, parkirališta, rasvjeta i drugo) te osmisliti sufinanciranje putem spomeničke rente, kao i obveze vlasnika, sukladno Zakonu o obveznim odnosima.

POVEĆANJE PRORAČUNSKIH PRIHODA:

- Do konca 2006. godine kompletirati bazu podataka o svim nekorištenim poduzetnički potentnim nekretninama, a u 2007. godine i bazu podataka o nekorištenu poljoprivrednu zemljištu radi oporezivanja te usmjeravanje tako ostvarenih sredstva u projekte gospodarskoga razvoja; te
- Srediti evidencije nekretnina u gradskome vlasništvu te svu tu imovinu staviti u funkciju razvoja.

DRUŠTVENO-KORISNE AKCIJE:

- Do 2008. godine osnovati Fond za sufinanciranje inovacija i tehničkih unapređenja, kao i stipendiranje nadarenih učenika i studenata te osnovati udrugu Mladi petrinjski inovatori, ili tehničari, ili znanstvenici;
- Planirati proračunska sredstva za poticaje i omasovljivanje športa djece i mladeži, za kulturne manifestacije djece, izlazak u prirodu i slično;

- Planirati proračunska sredstva za poticanje mladih bračnih parova na rađanje više djece i glede boljih mogućnosti njihova odgoja, školovanja, rješavanja stambenih pitanja roditelja i slično;
- Udruge građana i druge nevladine organizacije financirati isključivo putem natječaja i prema programima koji imaju i širi društveni interes; te
- Iznaci rješenja koja će Visokoj učiteljskoj školi osigurati zadržavanje statusu samostalne ustanove.

Na tragu svih gore predočenih objeacija i zaključaka, a na temelju mnoštva pabirčenih, pregledanih i donekle sistematiziranih odluka, prijedloga, vizija i sličnih dokumenata (koji djelomično čak i nemaju uporište u stvarnim mogućnostima, koliko u sferi dobrih želja glede bržega razvoja petrinjskoga gospodarstva i njegova turizma), u ovomu dijelu Studije predočit ćemo okvirne kratkoročne i srednjoročne planove i projekcije kapitalnih i njima pretpostavljenih ulaganja u razvoj petrinjskoga turizma, i to kako slijedi:

5.2. SREDNJOROČNI PLAN KAPITALNIH ULAGANJA

5.2.1. ULAGANJA U RURALNE TURISTIČKE KAPACITETE

- Bjelovac – u izgradnji motel za seoski turizam s četiri apartmana za smještaj i boravak turista (plan dovršenja: 2008. godina, gradi se privatnim kapitalom u iznosu od 1.000.000 kuna);
- Gornja Bačuga – obnova 3 kuće za seoski turizam (plan: 2008. – 2010. godina, ulaganja: 1.000.000 kuna);
- Gornja Bačuga (u zaseoku Rajšići) – uređenje 5 drvenih kuća u etno-eko selo (plan: 2010. – 2012. godina, ulaganja: 1.500.000 kuna privatna kapitala);
- Gornja Bačuga – obnova 28 drvenih kuća tipa posavske korablje (plan: 2015. godina, ulaganja: privatni kapitala, uz obvezu zaštite kulturne baštine);
- Slana (na ušću Gline u Kupu) – gradnja replike eko-etno selo s pet drvenih kuća (plan: 2010. – 2012. godina, ulaganja: 3.000.000 kuna, investitor: Turistička zajednica Grada Petrinje, a prema projektu javno-privatnoga partnerstva);
- Potok Utinja (na relaciji Križ – Pecki) – izgradnja umjetnoga jezera, mlina na njegovu bivšem mjestu te tri drvene kuće za smještaj turista (investitor: Turistička zajednica Grada Petrinje, a prema modelu javno-privatnoga partnerstva);
- Ulaganja u osnivanje pravnoga subjekta za razvoj turističke djelatnosti i zaštite okoliša prema prijedlogu iz Projekta Neseke i ove Studije (plan: 2008. godina, osnivač: Turistička zajednica Grada petrinje);
- Hrastovička gora – izgradnja planinarskoga doma za smještaj turista i ugostiteljske sadržaje (plan dovršenja: 2007. godina, ulaganja Grada Petrinje u iznosu od 800.000 kuna); te

- Zrinska gora – obnova motela (spomen doma) na Šamarici sa skijaškom stazom, vučnicom i ostalim sadržajima (plan: 2015. godina, ulaganja prema modelu javno-privatnoga partnerstva).

5.2.2. ULAGANJA U TURISTIČKU INFRASTRUKTURU

- Izrada izvješća o stanju okoliša na području Grada Petrinje (Zakon o zaštiti okoliša) i izvješća o zaštiti prirode (plan: 2008. godina). Ulaganja od 1.000.000 kuna, i to u mjerenja emisija potencijalnih zagađivača, mjerenja zagađenosti i stanja voda (Kupa, Petrinjčica, Utinja), ispitivanje zagađenosti tla, stanja šuma, biljnoga i životinjskoga svijeta te rješavanje kućnoga otpada, opasnoga otpada i drugo;
- Ulaganja u sanaciju deponija u Taborištu (plan: do 2012. godine, ulaganja: do 15.000.000 kuna);
- Modernizacija ceste Križ – Pecki u dužini od 8 kilometara (plan: 2010. godina, ulaganja: 5.800.000 kuna, investitori: Grad Petrinja, Sisačko-moslavačka županija i Hrvatske ceste);
- Modernizacija turističke ceste Pecki – Bjelovac – Gornja Bačuga – Zelena dolina u dužini od 5 kilometara (plan: 2012. godina, ulaganja: 3.000.000 kuna, investitor: Grad Petrinja kroz projekte razvoja turizma, uzgoja šljive i kestena);
- Izgradnja i obnova pješačko-biciklističkih staza od grada prema Hrastovičkoj gori i planinarskomu domu, od jugozapadne strane Gornja Bačuga, Bjelovac, Pecki prema šumi Tješnjak – Vučjak, srednjovjekovnoj utvrdi i planinarskomu domu (plan: 2012. godina, ulaganja: 500.000 kuna, investitor: Turističke zajednica);
- Istraživanje i turistička valorizacija Bijelih stijena na području Hrastovice, Gornje Bačuge i područja iznad pruge u Tješnjaku. Naime, na usjeku željezničke pruge ispod Gornje Bačuge, iznad Petrinjčice nalazi se presjek fosilnih sedimenata te miocenskih fosila školjaka, puževa i bodljikaša koji bi se mogli koristiti u turističke svrhe (nositelj projekta: Grad Petrinja, financiranje putem natječaja iz dostupnih izvora državnoga i županijskoga proračuna ili drugih fondova);
- Istraživanje arheoloških nalaza rimskoga vodovoda koji je otkriven 1978. godine u području Zelene doline, između rijeke Petrinjčice i pruge blizu željezničke postaje Kraljevčani, a vjerojatan je pravac od stare Petrinje kod Jabukovca, dolinom rijeke, preko Taborišta, Kotar šume i u pravcu Siska, a sve uz novu pješačko-planinarsku stazu za organizirane skupine DIC-a u pravcu dolina Petrinjčice, mlinova i potoka Bačuge prema planinarskome domu i vidikovcu (valja obilježiti otkriveno mjesto, izraditi repliku jednometarske cijevi vodovoda od slična materijala, ulaganja: 50.000 kuna, investitor i realizator: Grad Petrinja).
- Sanacija srednjovjekovnih gradova-ina u Čuntiću, Peckome i Klincu (projekt financira: Ministarstvo kulture u iznosu od 150.000 kuna za prvu fazu);
- Nastaviti istraživanje i obilježavanje stare rimske ceste od Budičine, pored grada-ine Klinac, do sela Čuntić, odnosno spoja sa županijskom cestom Petrinja – Jabukovac (plan: 2012 godina, izrada i realizacija projekta: Grad Petrinja); te

- Sanacija ceste od Miočinovića do doma na Šamarici te dalje u pravcu Općine Dvor (plan: 2015. godina; izrada projekta: Grad Petrinja, financiranje: Hrvatske ceste, Hrvatske šume, Sisačko-moslavačka županija i drugi izvori).

5.2.3. ULAGANJA U KOMPLEMENTARNU INFRASTRUKTURU

- Osnivanje Razvojno-uslužnoga centra – predviđen je trofazni slijed aktivnosti, a u cilju konačna ustroja njegovih funkcija: edukacija, konzalting i tržište, promocija i prezentacija te informiranje (plan: 2007. godina, ulaganja: osnivački kapital, tri zaposlenika).
- Osnivanje Centra za šljivu i kesten (ustanova) sa HZPSS (plan: 2007. godina, ulaganja: objekt osmogodišnje škole u Donjoj Bačugi u vlasništvu Grada Petrinje daje se na korištenje – obnova 300.000 kuna, uređenje i obnovu okolnoga prostora financiraju zaposlenici i suosnivač).
- Poticanje pilot-projekta Agronomskoga fakulteta i HZPSS pod nazivom Uzgoj šljive u brdskim uvjetima, a u cilju poticanja nove proizvodnje i zapošljavanja te kultiviranja zapuštenih zemljišnih površina (novčana potpora na temelju Odluke o poticajima u poljoprivredi).
- Projekt Grad Petrinja zdravi grad, uz uključivanje Svjetske zdravstvene organizacije i Hrvatske mreže zdravih gradova (plan: 2008. godina, početna ulaganja: 100.000 kuna).
- Izrada Programa razvitka seoskoga prostora skladno Programu ukupna razvoja Ministarstva poljoprivrede za 2007. godinu (plan: 2008. godina, ulaganja: 100.000 kuna).

5.2.4. PROGRAM POTICANJA POLJODJELSTVA

Glede Programa poticanja razvoja poljoprivrede na području Grada Petrinje, u ovomu ćemo dijelu predočiti četiri tablice: Proračun novčanih poticaja za 2007. 2008. i 2009. godinu (tablica 15), Poticanje proizvodnje – podizanja trajnih nasada (tablica 16), Poticanje stočarske proizvodnje (tablica 17) te Poticanje tradicijskoga ruralnoga razvoja (tablica 18).

Tablica 15: Proračun novčanih poticaja za 2007. 2008. i 2009. godinu

MODEL POTICAJA	IZNOS POTICAJA		
	2007.	2008.	2009.
1. Poticanje proizvodnje	270.000	285.000	300.000
2. Poticanje investicija	120.000	135.000	150.000
3. Poticanje ruralnog razvoja	20.000	35.000	50.000
4. Poticanje službi i udruga	104.500	100.000	100.000
UKUPNO	514.500	555.000	600.000

Tablica 16: Poticanje proizvodnje – podizanja trajnih nasada

SADNI MATERIJAL	VISINA POTICAJA	UVJET
Sadnice voćaka	30% od cijene sadnoga materijala	0,50 ha
Sadnice vinove loze, jagode	30% od cijene sadnoga materijala	0,50 ha

Tablica 17: Poticanje stočarske proizvodnje

PREDMET POTICANJA	VISINA POTICAJA	UVJET
Kupnja ili uzgoj mliječnih krava	500 kn/grlo	10 postojećih krava na gospodarstvu
Kupnja ili uzgoj nazimica	200 kn/grlo	10 postojećih krmača na gospodarstvu
Kupnja ili uzgoj nerasta	1.000 kn/grlo	20 rasplodnih krmača na gospodarstvu
Kupnja ili uzgoj bikova	2.000 kn/bik	20 postojećih krava na gospodarstvu
Kupnja ili uzgoj pčelinjih zajedn.	50 kn/zajednica	30 pčelinjih zajednica na gospodarstvu
Proizvodnja odojaka	30 kn/odojak	50 prodanih odojaka po jednomu zahtjevu

Tablica 18: Poticanje tradicijskoga ruralnoga razvoja

PREDMET POTICANJA	VISINA POTICAJA	UVJET
Autohtone sorte vinove loze (Škrlet i Petrinjska ranina)	7 kn/cijep	Minimalno 100 cijepova
Autohtone sorte voćaka (šljiva bistrica i njezini križanci)	7 kn/sadnica	Minimalno 100 sadnica
Autohtone pasmine stoke (banijska šara svinja)	300 kn/grlo godišnje	
Autohtoni seoski proizvodi (svježi sir, bermet, proizvodi od mesa)		3 kn/svježi sir, 10 kn/litra bermeta 1 kn/kg mesa

Također, glede poticanja ekološke proizvodnje, potiču se troškovi registracije i dobivanje suglasnosti za ekološku proizvodnju, i to s 2.000 kuna po registriranu ekološkome gospodarstvu. Osim toga, za poticanje udruživanja, institucija i stručnih službi u poljoprivredi maksimalan je iznos poticaja za jednu udrugu ili zadrugu 10.000 kuna godišnje.

5.2.5. ULAGANJA U PODUZETNIČKE ZONE

Riječ je o sustavnu Programu aktivnosti za otvaranje novih poduzetničkih zona u Petrinji za 2007. godinu s projekcijom za 2008. i 2009. godinu koji predviđa ustroj šest zona (glede rekapitulacije troškova osnivanja i gradnje za 2007. s projekcijom za 2008. i 2009. godinu te rekapitulacije izvora financiranja za 2007. s procjenom za 2008. i 2009. godinu (vidite tablice 19 i 20), i to:

A. Poduzetnička zona Petrinja II – Lokacija je na prostoru pod nazivom Polana, Stipin Brijeg, Petrov Čret i Bringl koji će se namijeniti i opremiti komunalnom infrastrukturom. Ukupna je površina zone oko 300.000 m² zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, pa će se podnijeti zahtjev njegova prijenosa na Grad Petrinju. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi izrade projekta, registracije, geodetskih

usluga i ostali troškovi iznose 600.000 kuna, a financirat će se tijekom tri godine iz proračuna Grada Petrinje.

B. Poduzetnička zona Poljana – Lokacija je na prostoru Poljana u Mošćenici koja će se namijeniti i opremiti objektima komunalne infrastrukture. Ukupna je površina zone 41.737 m² zemljišta. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi kupnje zemljišta, geodetskih usluga, prometnica, vodovodnih i elektroinstalacija, rasvjete, odvodnje i slično iznose 12.000.000 kuna, a financirat će se tijekom 2007. godine iz proračuna Grada Petrinje (2,5 milijuna), iz sredstava Županije (2,0 milijuna) te iz sredstava Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (7,5 milijuna).

C. Poduzetnička zona Bačuga – Lokacija je na prostoru u Donjoj Bbačugi ukupne površine od 83.529 m², od čega je 10.873 m² prodano investitoru za posebne namjene koji će taj prostor opremiti i dovesti u funkciju za određene poduzetničke aktivnosti. Za zemljište od 72.656 m² koje je u vlasništvu Republike Hrvatske Grad je Petrinja s Vladom sklopio ugovore o pravu građenja za razdoblje od 30 godina, a budući investitori će ga sami privesti svrsi. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi izrade detaljnoga plana i ostaloga iznose 300.000 kuna, a financirat će se tijekom 2007. godine iz proračuna Grada Petrinje (150.000) te iz sredstava Županije (150.000).

D. Poduzetnička zona Mala Gorica – Lokacija je na prostoru u Maloj Gorici na k.č.br. 297/2 k.o. Brest Pokupski, čija je površina 833.905 m², od čega je na oko 150.000 m² smješteno prognaničko naselje. Zemljište je u vlasništvu Republike Hrvatske, pa je podniet je zahtjev za njegov prijenos na Grad Petrinju, a budući će investitori zemljište sami privesti svrsi. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi izrade detaljnoga plana i ostaloga iznose 300.000 kuna, a financirat će se tijekom 2007. godine iz proračuna Grada Petrinje (150.000) te iz sredstava Županije (150.000).

E. Poduzetnička zona Lug 1 – Za ovu će se zonu osigurati zemljište na prostoru u Mošćenici na zemljišno-knjižnim česticama 1014/1 (dio k.č. Čestice 841) površine od 1.845 m² i 1015/1 (dio k.č. 841) površine 150.124 m² koje su trenutno u vlasništvu Republike Hrvatske, pa će se podnijeti zahtjev njegov prijenos na Grad Petrinju. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi izrade detaljnoga plana i ostaloga iznose 300.000 kuna, a financirat će se tijekom 2007. godine iz proračuna Grada Petrinje (150.000) te iz sredstava Županije (150.000).

F. Poduzetnička zona Lug 2 – Za ovu će se zonu osigurati zemljište na prostoru u Mošćenici na zemljišno-knjižnoj čestici 1015/2 (k.č. 129) površine 125.207 m² koja je trenutno u vlasništvu Republike Hrvatske, pa će se podnijeti zahtjev za njegov prijenos na Grad Petrinju. Za tu poduzetničku zonu ukupni troškovi izrade detaljnoga plana i ostaloga iznose 300.000 kuna, a financirat će se tijekom 2007. godine iz proračuna Grada Petrinje (150.000) te iz sredstava Županije (150.000).

Tablica 19: Rekapitulacija troškova osnivanja i gradnje za 2007. s projekcijom za 2008. i 2009. godinu

NAZIV ZONE	2007.	2008.	2009.
1. Poduzetnička zona Petrinja II	100.000	200.000	300.000
2. Poduzetnička zona Poljana	12.000.000		
3. Poduzetnička zona Bačuga	300.000		
4. Poduzetnička zona Mala Gorica	300.000		
5. Poduzetnička zona Lug 1	300.000		
6. Poduzetnička zona Lug 2	300.000		
UKUPNO	13.300.000	200.000	300.000

Tablica 20: Rekapitulacija izvora financiranja za 2007. s procjenom za 2008. i 2009. godinu

IZVOR FINANCIRANJA	2007.	2008.	2009.
1. Proračun grada Petrinje	3.200.000	200.000	300.000
2. Sisačko-moslavačka županija	2.600.000		
3. Ministarstvo gosp., rada i poduz.	7.500.000		
UKUPNO	13.300.000	200.000	300.000

5.2.6. PRIJEDLOZI UDRUGE PETRINJČICA

Glede srednjoročnoga plana kapitalnih ulaganja u turistički sektor, turističku i turistički komplementarnu infrastrukturu, udruga Petrinjčica preferira dostatnu plansko-financijsku skrb i aktivnosti oko Dječjega istraživalačkoga centra u Prnjavoru Čuntićkome. Vezano uz djelatnost Centra nužno je osmišljavanje seoskoga gospodarstva s malom tradicijskom farmom goveda i svinja, seoskim peradnjakom, vrtom te s mehanizacijom za obradu zemlje (traktor, plugovi, brana, kosilica, kombajn i slično) i alatima za ručnu obradu. Istodobno, valja osigurati da se u sklopu gospodarstva mogu ponuditi (ili kupiti) osnovne prehrambene namirnice (mlijeko, sir, mesni proizvodi i slično).

Sa stajališta razvoja dječjega – školskoga turizma neophodno je imati punkt u kojemu će gosti (djeca) kada dođu u selo vidjeti, kušati i osjetiti dio tradicijskoga ruralnoga ugođaja (prošetati selom, družiti se sa životinjama, kopati u vrtu s ručnim alatima, popiti čašu mlijeka ili prirodnoga soka, pojesti šnitu domaćega kruga ili sira i slično), što danas nije slučaj i što ruši razinu rezultata u temeljnoj djelatnosti Centra (edukacija, programi u prirodi, rekreacija i slično). U slučaju postojanja takvoga gospodarstva (dakako, na petrinjskome području može ih biti još i više), to može biti i svojevrsni opskrbeni centar za nabavu tradicijskih proizvoda svih zainteresiranih građana.

Pri tomu, nije nužno da takvo gospodarstvo bude locirano baš u Prnjavoru Čuntićkome, ali mu mora biti blizu te je pogodna lokacija u Hrvatskome Čuntiću, jer učenici redovito pješače do stare utvrde ili samostana Svetoga Antuna, pa im je to zapravo usput. Za višednevne boravke u Centru osobito je pogodno obiteljsko gospodarstvo Janjanin u Gornjoj Bačugi, kako zbog lokacije tako i zbog toga što je gotovo kompletirano željenom ponudom.

Glede ulaganja u turističku infrastrukturu, valja se usredotočiti na vodotok rijeke Petrinjče, kao žilu kucavicu istoima Dječjega istraživalačkoga centra te drže da u ekološkoj sanaciji cijeloga petrinjskoga područja, Petrinjčica mora imati zapaženo mjesto. Sa stajališta otpimimizacije sadržaja i ponude Centra, sanacija dijela Petrinjčice oko Prnjavora Čuntićkoga (potez uzvodno od mosta u Tješnjaku do Jabukovca) mora bi biti prioritet, osobito dio oko mosta u mjestu (nekoliko stotina metara uzvodno i nizvodno). Značajno je i uređenje brane na Petrinjčici nedaleko Centra, a za unapređenje njegove ponude nužna bi bila gradnja vodenice (pogodna je lokacija 500 metara nizvodno, na kraju sela, gdje je nekada i bila vodenica. Ta lokacija ima prednost, jer se prostorno lako veže s djelatnostima Centra, ali za duže i šire programe pogodna atraktivna je i lokacija vodenice na pritoci Petrinjčice, kroz klanac od Gornje Bačuge.

Glede ulaganja u sanaciju i uređenje kulturno-povijesnih atrakcija (a glede njihove turističke valorizacije), Udruga preferira ulaganja u grad-inu Čuntić, posebice s edukacijskoga i rekreacijskoga stajališta. Kao što je poznato, više je takvih gradina na petrinjskome području i valjalo bi ih obuhvatiti, ali Čuntić može imati prioritet, jer je komplementaran s već postojećom i uhodanom ponudom Centra. Grad-inu valja otvoriti (učiniti je pristupačnom iznutra) i statički je sanirati, tako da prigodom posjeta ne dođe do odronjavanja kamenja i ozljeđivanja posjetitelja. Jednako tako valja urediti serpentinski prilazni put od glavne ceste, što je i najatraktivniji prilaz Čuntić-kuli.

Glede ulaganja u uređenje izvora pitke vode (a glede njihove turističke i ine eksploatacije), Udruga preferira ulaganja u izvor u Hrvatskome Čuntiću, (stabilan po količini i kvaliteti vode) koji se nalazi na trasi šetnice iz Centra prema gradini i samostanu Svetoga Antuna i kojega posjećuju brojne skupine djece. Uređenjem prvotno valja riješiti zdravstvenu ispravnost vode, kao i estetskoga (likovnoga) preoblikovanja građevine, kako bi se primjerenije uklopila u ambijent. Glede ulaganja u gradnju ili sanaciju pristupa prirodnim ili kulturno-povijesnim turističkim atrakcijama, Udruga predlaže prosijecanje, raskrčivanje i obilježavanje pješačko-planinarskih staza Hrastovica – Piramida, Piramida – Gornja Bačuga, Gornja Bačuga – Klanac – Petrinjčica te Prnjavor Čuntićki – Hrvatski Čuntić.

Glede ulaganja u turistički komplementarnu infrastrukturu, Udruga preferira ulaganja u proširenje Dječjega istraživalačkoga centra, bez čega je, zapravo nemoguć njegov razvoj. To se odnosi na sanaciju krovišta koje prokišnjava i ugrožava objekt; proširenje smještajnih kapaciteta uređenjem dviju spavaonica na katu sa sanitarnim čvorom; uređenje okoliša, njegovo opremanje spravama za igru i postavljanje ograde; uređenje društvene dvorane u sklopu zgrade i slično. Za uređenje katnoga dijela (spavaonice, sanitarni prostor i stubišta) i okoliša već je izrađen idejni projekt s troškovnikom (oko 570.000 kuna). Glede funkcioniranja Centra (u svezi razvijanja ekološke svijesti) bilo bi nužno izgraditi biljni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, za što postoji projekt (izvedba zahtijeva ulaganja od 150.000 kuna). Ovim bi se kvalitetno riješile otpadne vode Centra te proširila ponudu za učenike i za druge građane, naselja ili gospodarske subjekte, s obzirom da je takav uređaj u Hrvatskoj još uvijek rijetkost.

5.2.7. PRIJEDLOZI (PLANOVI) GAVRILOVIĆA

Osim temeljne proizvodne aktivnosti (prerada mesa, poljodjelstvo i trgovina), u narednome razdoblju Gavrilović kani povećati površine pod vinogradima i

povrčarskim kulturama na otvorenu i u staklenicima. Osim razvoja temeljnih djelatnosti, u narednome srednjoročnomu razdoblju kane se realizirati i neki turistički ili turizmu komplementarni projekti, ali pod uvjetom ako to ne bude kočnica razvoju temeljnih djelatnosti koje stvaraju potrebna sredstva. Sukladno tomu, planirani su sljedeći projekti:

- Obnova PIGIK-a s ugostiteljstvom (restoran i sobe) te proizvodnja vina s poznatim zemljopisnim podrijetlom (u tamošnjemu podrumu);
- Sudjelovanje u realizaciji projekta športske avio-piste – zračne luke;
- Izgradnja autodroma s pratećim sadržajima, za što je nužno rezervirati oko 150 hektara zemljišta; te
- Uređenje područja stare tvornice za botanički vrt i sadržaje koji se mogu uklopiti u postojeći plan.

Gavrilovićeви planeri drže da smetnju realizaciji ovih planova, a vjerojatno i viziji razvoja turizma, predstavlja sjeverna obilaznica na sada planiranoj trasi koja grad odvaja od rijeke, što Gavriloviću predstavlja ozbiljnu smetnju razvoja, jer bi morali tražiti novu lokaciju za budući razvoj tvornice izvan Petrinje i županije. Kao uvjet za investiranje u dodatne djelatnosti, ljudi iz Gavrilovića predlažu novu trasu obilaznice koju bi valjalo implementirati u razvojni program Petrinje i okolice te rješenje probleme vide u sljedećemu:

- Premještanje sjeverne obilaznice na drugu stranu Kupe s izlazom između Drenčine i Stanaca, čime bi se na drugoj strani Kupe stvorila površina od oko 150 hektara zemljišta, idealna za razvoj turizma i športa, što bi grad Petrinju učinilo gradom na rijeci, a ne uz rijeku; te
- Stvaranjem zapadne obilaznice (koja je nekada i bila planirana) najbrže bi se rasteretilo središte grada.

5.3. ULAGANJA U KOMUNALNU INFRASTRUKTURU

5.3.1. ULAGANJA U KOMUNALNU INFRASTRUKTURU

Na temelju Zakona o komunalnom gospodarstvu i Statuta Grada Petrinje Gradsko vijeće Grada Petrinje, u prosincu 2006. godine donijelo je Program gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture u 2007. godini. U aktivnosti iz skupine A (javne površine, groblje, nerazvrstane ceste i javna rasvjeta) uložiti će se ukupno 8.730.000 kuna, od čega 7.830.000 iz proračuna Grada Petrinje, 700.000 kuna iz komunalnoga doprinosa za 2007. godinu te 200.000 kuna iz sredstava Županije, a kako je to predočeno u donjoj tablici 21.

TABLICA 21: Ulaganja u komunalnu infrastrukturu – Skupina A

R.B.	OPIS AKTIVNOSTI	IZVORI FINANCIRANJA	IZNOS
1.	Geodetske usluge i izrada projektne dokumentacije za sanaciju nogostupa	Proračun Grada Petrinje	400.000 kn
2.	Geodetske usluge i izrada projekta za 1800 metara nogostupa u Mošćenici	Proračun Grada Petrinje	300.000 kn

3.	Gradnja parkirališta na Trgu učitelja te izvedba tehničkih preduvjeta za naplatu	Proračun Grada Petrinje	700.000 kn
4.	Sufinanciranje rekonstrukcije Gradske mrtvačnice u Petrinji	Proračun Grada Petrinje	500.000 kn
5.	Geodetske usluge i projekti modernizacije cesta te projektiranje skele u Nebojanu	Proračun Grada Petrinje	500.000 kn
6.	Projektiranje prilazne ceste i propusta spoja ulica T. Ujevića i P. Stoosa te rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, otkup zemljišta i geodetski radovi	Komunalni doprinos	200.000 kn
7.	Gradnja nerazvrstanih cesta u Petrinji i ostalim naseljima Grada Petrinje	Proračun Grada Petrinje	2.500.000 kn
8.	Izgradnja ceste T. Ujevića i P. Štoosa	Proračun Grada Petrinje	200.000 kn
9.	Sufinanciranje županijskih cesta s 10%	Proračun Grada Petrinje	1.000.000 kn
10.	Gradnja pješačkog mosta na potoku Ciglenjak i potoku Mošćenica	Proračun Grada Petrinje Sredstva Županije	300.000 kn 200.000 kn
11.	Usklađenje projektne dokumentacije javne rasvjete u gradu Petrinji	Proračun Grada Petrinje	100.000 kn
12.	Usklađenje projektne dokumentacije za javnu rasvjetu naselja Sajmište	Proračun Grada Petrinje	30.000 kn
13.	Gradnja javne rasvjete u naselju Sajmište	Proračun Grada Petrinje Komunalni doprinos	1.000.000 kn 500.000 kn
14.	Gradnja javne rasvjete u Središtu Petrinje (lampaši)	Proračun Grada Petrinje	300.000 kn
UKUPNO			8.730.000 kn

U aktivnosti iz skupine B (objekti opskrbe pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda) uložiti će se ukupno 8.175.000 kuna, od čega 3.240.000 iz proračuna Grada Petrinje, 1.250.000 kuna iz sredstava Ministarstva poljoprivrede, šuma i vodnoga gospodarstva, 585.000 kuna iz sredstava UNPD-a Croatia te 3.000.000 kuna iz sredstava Hrvatskih voda, a kako je to predočeno u donjoj tablici 22.

TABLICA 22: Ulaganja u komunalnu infrastrukturu – Skupina B

R.B.	OPIS AKTIVNOSTI	IZVORI FINANCIRANJA	IZNOS
1.	Geodetski snimak i projektiranje ulične kanalizacijske mreže u Petrinji	Proračun Grada Petrinje Sredstva Ministarstva	600.000 kn 1.250.000 kn
2.	Geodetske podloge i projekt vodoopskrbe sjeverozapadnoga prstena – distib. Sibić	Proračun Grada Petrinje	440.000 kn
3.	Projekt sanacije vodoopskrbe Pecki	Proračun Grada Petrinje	400.000 kn
4.	Gradnja vodovodne mreže na području Grada Petrinje (produžetci)	Proračun Grada Petrinje	800.000 kn
5.	Sanacija vodoopskrbne mreže u naselju Gornja Mlinoga	Proračun Grada Petrinje Sredstva UNDP Croatia	50.000 kn 215.000 kn
6.	Sanacija i obnova dijela lokalnoga vodovoda u naselju Jošavica	Proračun Grada Petrinje Sredstva UNDP Croatia	50.000 kn 370.000 kn
7.	Gradnja druge faze magistralnoga vodovoda zapadnoga i sjeverozapadnoga područja Grada Petrinje	Proračun Grada Petrinje Sredstva Hrvatskih voda	1.000.000 kn 3.000.000 kn
UKUPNO			8.175.000 kn

U aktivnosti iz skupine C (održavanje čistoće, odlaganje komunalnoga otpada, tržnica i zaštita okoliša) uložiti će se ukupno 3.550.000 kuna, i to sve iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša, a kako je to predočeno u donjoj tablici 23.

TABLICA 23: Ulaganja u komunalnu infrastrukturu – Skupina C

R.B.	OPIS AKTIVNOSTI	IZVORI FINANCIRANJA	IZNOS
1.	Izrada studije utjecaja na okoliš za novo odlagališta komunalnoga otpada (lokacija Grabovac Banski)	Fond za zaštitu okoliša	800.000 kn
2.	Izrada projektne dokumentacije za građevnu dozvolu sanacije i zatvaranja odlagališta komunalnoga otpada Taborište	Fond za zaštitu okoliša	750.000 kn
3.	Izvođenje radova na zatvaranju odlagališta komunalnog otpada – rok 4 godine (1/4)	Fond za zaštitu okoliša	2.000.000 kn
UKUPNO			3.550.000 kn

5.3.2. ULAGANJA U PLANINARSKU INFRASTRUKTURU

Hrvatsko planinarsko društvo Zrin sačinilo je specifikaciju ulaganja u planinarsku infrastrukturu na širem području Hrastovičke gore koja sadrži popis nužnih ulaganja (ali bez financijskoga plana) u sljedeće radove i aktivnosti:

1. Gradnja Planinarski dom na vrhu Hrastovičke gore.
2. Postavljanje metalnoga Vidikovaca (od 17 metara) na vrhu Hrastovičke Gore.
3. Uređenje okoliša Planinarskoga doma, što podrazumijeva:
  - Postavljanje nadstrešnice od masivna drva;
  - Postavljanje stolova od drvenih poluoblica;
  - Postavljanje klupe od drvenih poluoblica;
  - Zidanje zaštićena ognjišta za pripremu hrane;
  - Uređenje dječjega kutka s ljučkama, klackalicama, vrtuljcima, visećom kuglanom i slično; te
  - Uređenje staze-šetnice oko Doma, glavnim grebenom i do parkirališta.
4. Uređenje i opremanje pristupnih i veznih planinarskih staza iz Petrinje, Hrastovice, Tješnjaka, Zelene doline, Gornje Bačuge i Peckoga te vezne staze za Čuntić-grad i Klinac-grad, što zahtijeva:
  - Postavljanje 16 velikih obavijesnih ploča na počecima staza i svim povijesnim lokalitetima, kao što su gradina Stara Hrastovica, Sveti Duh, Kloštar, gradina Pecki, gradina Čuntić, gradina Klinac, izvor Jelen u Popovoj šumi;
  - Postavljanje standardnih planinarskih putokaznih ploča na raskrižjima staza: od Petrinje (25 ploča), od Hrastovice – preko vodovoda (5 ploča), od Hrastovice – vezna staza preko Doha (6 ploča), od mosta na Petrinjčici u Tješnjaku – veza s Klinac-gradom (6 ploča), od Zelene doline (10 ploča), od Gornje Bačuge (4 ploče), od gradine Pecki (9 ploča), od gradine Čuntić (4 ploče);
  - Postavljanje 5 metalnih kutija ili tuljaca za žigove i upisnik posjetitelja na lokacijama Piramida, Sveti Duh (stara Hrastovica), Pecki grad, Čuntić grad, Klinac grad;

- Postavljanje 2 metalna žiga vrha Piramida i Stare Hrastovice;
- Bočno usijecanje i osiguranje staza od obrušavanja (drvenim pilotima) na stazi od Hrastovice preko vadovoda u dužini 2x80 metara i na stazi od Zelene doline u dužini 400 metara uz Petrinjčicu i 250 metara uz Janjaninski potok (Bačugu);
- Postavljanje drvena mostića preko Janjaninskoga potoka (Bačuge) u tješnjaku potoka;
- Izrada propusta ispod staze u tješnjaku Janjaninskog potoka (Bačuge);
- Izrada drvenih gazišta stazom preko područja na kojemu se slijevaju manji izvori u tješajaku Janjaninskoga potoka (Bačuge);
- Nasipanje pješačkoga prolaza s vodopropustom na dnu doline uz cestu ispod Gomjega Cepeliša prema Petrinji;
- Markiranje crveno-bijelim oznakama oko 25000 metara planinarskih staza (500 markacija);
- Postavljanje usidrene užadi na strmim sekcijama staza prema starohrastovičkoj gradini sa zapadne i istočne strane;
- Postavljanje 400 metara žičane zaštite na prilazima rubova Jendeka na mjestima gdje se teren obrušava;
- Nabava topografskih podloga i kartiranje uređenih planinarskih staza širega područja Hrastovičke gore.

5. Uređenje planinskih izvora, i to:

- Otkopavanje i sanacija Prvoga Filjakova vrela u Jendeku;
- Sanacija i uređenje donjega vrela na ulazu u Jendek;
- Sanacija i uređenje vrela HPD ZRIN 1933. podno Svetoga Duha;
- Uređenje vrela duž staze kroz Bukvik u tješnjaku Janjaninskoga potoka (Bačuge);
- Uređenje Oblakovića vrela, Janjaninskoga vrela i Velikoga Bjelovca na južnim prilaznim stazama.

6. Tiskanje Planinarskoga vodiča Hrastovičke gore s kartografskim priložima i dnevnikom (vodič treba sadržavati i povijesne, kulturne, prirodoslovne, turističke i ine informacije nužne domaćim i stranim posjetiteljima te žiteljima Grada Petrinje).

5.4. KAPITALNA ULAGANJA U ŠPORT

U izvješću Upravnoga odjela za društvene djelatnosti Grada Petrinje, a glede razvoja športa na području grada Petrinje, stoji sljedeće:

- U Proračunu Grada planirati i postupno svake godine osigurati veća sredstva za poticanje masovnijega športa djece i mladeži (za 2006. godinu 1,56% izvornih sredstava Proračuna).
- Svake godine osigurati sredstva za uređenje i opremanje starih športsko-rekreacijskih objekata te u okviru mogućnosti i za gradnju novih objekata na području Grada Petrinje.
- Sukladno interesu, poticati oživljavanje športa na selu kroz sanaciju starih športskih objekata i terena, ili pak gradnjom novih.

- Osigurati sredstva za poticanje i organizaciju različitih, već tradicionalnih športskih manifestacija karakterističnih za Grad Petrinju, čime se znatno pridonijeti i turističkoj ponudi.

U istomu Izvješću, a glede gradnje športskih objekata na području Grada Petrinje, stoji sljedeće:

- Gradnja nove športske dvorane uz Osnovnu školu Mate Lovraka (kapacitet: 710 sjedećih mjesta za gledatelje; rok izgradnje: od 2007. do 2009. godine; cijena radova: oko 15.000.000 kuna);
- Gradnja novoga športskoga objekta na Rukometnome igralištu s kompletnim uređenjem igrališta, nove rasvjete i okoliša (kapacitet: 1000 sjedećih mjesta za gledatelje; rok izgradnje: od 2007. do 2010. godine; cijena radova: oko 1.200.000 kuna);
- Rješenje imovinsko-pravnih odnosa športskoga objekta Kuglana, sanacija i uređenje kompletna prostora – športskoga i ugostiteljskoga (kapacitet: 100 sjedećih mjesta za gledatelje, plus ugostiteljski dio; rok sanacije i uređenja: do 2010. godine; cijena radova: oko 1.500.000 kuna);
- Osiguranje financijske potpore UŠR-u Štuka prigodom gradnje doma za ribolovce, odnosno bivšega restorana Štuka uz Kupu, čime bi se obogatila ugostiteljska i gastronomska ponuda Grada Petrinje, riješio stalni prostor za ribolovce i ono što oni mnogu ponuditi posjetiteljima zainteresiranima za aktivnosti uz rijeku Kupu (potrebna potpora: oko 100.000 kuna);
- Gradnja dva zemljana teniska terena za potrebe petrinjskih klubova te za kvalitetniji rad djece i mladeži, kao i za rekreaciju građana (moguće lokacije: pokraj stadiona Mladost, ili pak na stadionu Škole nogometa Gavrilović; rok izgradnje: do 2010. godine; cijena radova: oko 200.000 kuna); te
- Gradnja bočališta za športske aktivnosti stradalnika Domovinskoga rata i za rekreaciju zainteresiranih građana (moguća lokacija: iza svlačionica stadiona Škole nogometa Gavrilović; rok izgradnje: do 2010. godine; cijena radova: oko 30.000 kuna).

5.5. KAPITALNA ULAGANJA U KULTURU I OBRAZOVANJE

A. U izvješću pročelnice Upravnoga odjela za društvene djelatnosti Grada Petrinje (gospođe Izabele Lilić), a glede kratkoročnoga plana kapitalnih ulaganja u kulturu i program zaštite kulturnih dobara te u odgoj, obrazovanje i socijalnu skrb i slično za 2007. godinu na području grada Petrinje, stoji sljedeće:

- Pučko otvoreno učilište Hrvatski dom: Potpora u iznosu od 125.000 kuna za program rekonstrukcije, sanacije, adaptacije, investicijskoga održavanja i opremanja te uređenje glavnoga ulaza u zgradu doma (ukupna investicija: 464.000 kuna uz potporu Ministarstva kulture i sredstava Županije);
- Župna crkva Svetoga Lovre u Petrinji: Potpora od 70.000 kuna za uređenje ventilacijskoga sustava i sanaciju oborinskih voda okolo župnoga dvora;
- Kapela Presvetoga Trojstva u Petrinji: Potpora od 60.000 kuna za završetak zidarskih radova, krovšte i stolarija (ukupno investicija:

230.000 kuna uz potporu Ministarstva kulture, iz sredstva Županije i drugih izvora);

- Župna crkva Svetoga Bartola u Hratovici: Potpora od 20.000 kuna za uređenje župnoga dvora;
- Župna crkva Svetoga Antuna Padovanskoga u Hrvatskome Čuntiću: Potpora od 30.000 kuna za unutarnje uređenje i izradu stropa (ukupna investicija: 505.000 kuna uz potporu Ministarstva kulture, sredstva Županije i druge izvore);
- Kapele Svetoga Ivana Glavosjeka u Peckomu: Potpora od 20.000 kuna za unutarnje uređenje i fasadu (ukupna investicija: 133.700 kuna uz sredstva iz drugih izvora);
- Kapele Svetoga Nikole u Petrinji: Potpora od 50.000 kuna za različite konzervatorske i restauratorske radove na ikonostasu (ukupna investicija: 124.682 kuna uz sredstva Ministarstva kulture i druge izvore);
- Župna crkva Svetoga Jurja u Maloj Gorici: Potpora od 100.000 kuna za obnovu krovišta i fasade);
- Sanacija spomenika pukovniku Predragu Matanoviću i suborcima: Potpora od 100.000 kuna;
- Kuća Jurunac u Brestu Pokupskom: Potpora Ministarstva kulture od 100.000 kuna za konstrukcijsku i građevinsku sanaciju;
- Kapela Svetoga Petra u Taborištu: Potpora Ministarstva kulture od 100.000 kuna za unutrašnje uređenje;
- Dječji vrtić Petrinjčica u Petrinji: Potpora od 311.300 kuna za sanaciju i uređenje vrtića u Ulici Ivane Brlić-Mažuranić i Milana Dujnića;
- Dječji vrtić u Ulici Milana Dujnića u Petrinji: Potpora od 2.000.000 kuna za njegovu dogradnju te izradu projektne dokumentacije za novi vrtić u Mošćenici;
- Potpora od 200.000 kuna za izradu projektne dokumentacije devastirana školskoga objekta u Mošćenici;
- Novi objekt Centra za socijalnu skrb u Petrinji: Financira Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi – u tijeku je izrada projektne dokumentacije, a objekt bi trebao biti završen do konca 2008. godine;
- Osnovna škola Dragutina Tadijanovića u Petrinji: Potpora od 400.000 kuna (ukupna investicija: oko 1.800.000 kuna sredstava Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa) za gradnju kosoga krova – u tijeku je izrada projektne dokumentacije;
- Prva osnovna škola Petrinja: U tijeku su pripremni radovi za dogradnju novih učionica iznad predvorja škole (financira Ministarstvo); te
- Školski objekt u Češkome Selu: U tijeku je izrada projektne dokumentacije za izgradnju (financira Sisačko-moslavačka županija).

Također, Upravni odjela za društvene djelatnosti Grada Petrinje predlaže ili apostrofira sljedeće srednjoročne i dugoročne projekte:

- Izrada idejnoga i izvedbenoga projekta sanacije i rekonstrukcije cijeloga Strossmayerova šetališta u Petrinji (oko 400.000 kuna – realizirati do 2007. ili 2008. godine);
- U tijeku su pregovori Grada Petrinje i Hrvatske elektroprivrede oko moguće zamjene nekretnina na način da se Gradu Petrinji dodijeli objekt Munjare (s prenamjenom u muzej ili nešto slično). Postoji inicijativa ogranka Matice hrvatske u Petrinji za otvorenje njihove čitaonice i knjižnice s ugostiteljskim sadržajem zatvorena tipa (nema projekta i procjene troškova, a realizacija se očekuje do 2010. godine);
- Športsko-rekreacijska zona uz Gradsko kupalište: Razmotriti mogućnost izrade idejnoga projekta za uređenje područja i planirati ozbiljne zahvate usmjerene razvoju turističke ponude sa športskim sadržajima, objektima, igralištima i kvalitetnim rješenjem sanitarnoga čvora za sve kupaca i goste (planirani je rok realizacije do 2010. godine);
- Plan namjene i uređenja prostora vojnoga zapovjedništva u Turkulinovoj ulici: Intenzivirati pregovore Grada Petrinje s Ministarstvom obrane, kako bi Grad dobio te objekte i prostor za civilne svrhe, primjerice: za Gradsku knjižnicu i čitaonicu, za udruge građana i slično (planirani je rok realizacije do 2012. godine);
- Uređenje objekta Glazbene škole: Krovište, fasadu i dvorište, planirati uvođenje centralnoga grijanja te razmotriti mogućnost korištenja prostora kotlovnice Dječjega vrtića (planirani je rok realizacije do 2012. godine);
- Planirati novi objekt i nove namjene bivše klaonice u Mihanovićevoj ulici: Postoji inicijativa HPD-a Slavulj za objekt glazbenoga višenamjenskoga sadržaja;
- Definirati vlasničke odnose na objektu u Gajevoj ulici 40: Objekt obnoviti i namijeniti udrugama građana; te
- Razriješiti vlasničke odnose bivšega restorana u Hrvatskome domu: Nastojati da Grad Petrinja ili POU Hrvatski dom postanu vlasnici, potom osmisliti namjenu i sukladno tomu obnoviti (planirani je rok realizacije do 2009. godine).

Kako bi se sagledali problem kulturne baštine na području Grada Petrinje i njezine turističke valorizacije (posebice u kontekstu kapitalnih ulaganja), turistički planeri i financijeri, a i možebitni čitatelji ove Studije moraju znati još neke činjenice. Naime, dio programa očuvanja kulturne baštine prije Domovinskoga rata odnosio se na rad kulturno-umjetničkih društava po mjesnim zajednicama koja su čuvala narodnu nošnju, običaje i predmete. Danas je puno toga nestalo, otuđeno, uništeno, mnoga društva su prestala s radom te nema više prostora, opreme i ljudi koji bi se tim bavili. Dio baštine iz etno-kuće Jurinec spašena je i čuva se u sisačkome muzeju, a dio građe pohranjen je u Povijesnome arhivu Grada. U galeriji Krsto Hegedušić nalazi se samo dio prijeratnoga fundusa darovanih dijela, a 1996. godine dobivena je donacija od 36 radova eminentnih hrvatskih likovnih umjetnika. Koncem 1999. godine spomenik Stjepana Radića (nakon pronalaska i popravka) vraćen je na trg, gdje je oduvijek i bio. U ratu je izvršen zločin nad katoličkim svetinjama te nijedan sakralni objekt nije pošteđen razaranja, primjerice:

- Crkva Svetoga Lovre (spomenik O-te kategorije, sagrađena 1780. i uništen 1992. godine, ponovno je izgrađena prema prijašnjemu izgledu, iako nikada više neće biti u svomu punomu, staromu sjaju);
- Crkva Svete Katarine (spomenik A-kategorije, sagrađena 1710. godine, potpuno srušena);
- Kapela Svetoga Benedikta (spomenik je A-kategorije, sagrađena 1766. godine, potpuno srušena i obnovljena);
- Kapela Svetoga Ivana Nepomuka (spomenik kulture, potpuno uništena);
- Kapela Presvetoga Trojstva (spomenik A-kategorije, sagrađena 1710. godine, potpuno uništena, trenutno u obnovi).
- Kapela Svetoga Roka (spomenik A-kategorije, sagrađena 1734. godine, potpuno srušena);
- Kapela Svetoga Ilije (potpuno je srušena);
- Drvena kapela u Češkemu selu (spaljena);
- Župni dvor (spomenik kulture iz 1734. godine, uništen i obnovljen);
- Samostan časnih sestara reda Kćeri Božje Ljubavi (potpuno srušen i obnovljen);
- Crkva Svetoga Bartola (srušena i obnovljena);
- Crkva u Gorama (potpuno uništena);
- Puno je stradalo i objekata u mjestima koja nisu bili pod okupacijom, ali su bili u dometu artiljerije (crkva Svetoga Jakova u Mošćenici, kapela Svete Barbare u Brestu, crkva i župni dvor u Maloj Gorici i druge).

Iz evidencije tadašnjega Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Zagreba, razvidno je da je na petrinjskomu području prije Domovinskoga rata bilo registrirano mnoštvo spomenika pod zaštitom (tijekom okupacije gotovo su svi spomenici bili potpuno razoreni, a sada se neki već obnovljeni ili se obnavljaju), i to (abecedno i prilagođeno):

- Crkva Svetoga Spasa u Slanoj iz 1914. godine;
- Dio ruralne cjeline u Bačugi Donjoj (naselje longitudinalna tipa, sačuvane kompletne okućnice, drvene prizemnice i katnice, podzidane kamenom, orijentacija zabatna; na groblju sačuvani monumentalni drveni križevi);
- Dio ruralne cjeline u Begovićima (drvene prizemnice, često podzidane opekam; pročelja ukrašena rezbarenjem; ima sačuvanih i okućnica);
- Drvena kapela Svete Katarine na groblju pokraj Slane (19. – 20. stoljeće);
- Drvena kapela Svete Marije u Donjoj Budičini iz 1740. godine;
- Drveno raspelo u Strašniku iz 19. stoljeća;
- Gradina stare Petrinja pokraj Jabukovca (arheološki sloj);
- Kapela Blažene Djevice Marije u Taborištu iz 1804. godine;
- Kapela Majke Božje Snježne pokraj Male Gorice iz 20. stoljeća;

- Kapela Svete Barbare u Brestu Prokupskome iz 18. stoljeća;
- Kapela Svete Katarine u Petrinji iz 19. stoljeća;
- Kapela Svetih Ivana i Pavla pokraj Gore iz 1766. godine;
- Kapela Svetih Šimuna i Jude Tadeja pokraj Strašnika iz 1879. godine;
- Kapela Svetoga Benedikta pokraj Petrinje iz 1806. godine;
- Kapela Svetoga Duha pokraj Hrastovice, ruševine iz 13. do 19. stoljeća;
- Kapela Svetoga Ivana Nepomuka u Petrinji iz 19. stoljeća;
- Kapela Svetoga Ivana pokraj Peckoga iz 19. stoljeća;
- Kapela Svetoga Jakova u Mošćenici iz 19. – 20. stoljeća;
- Kapela Svetoga Jurja u Letovancima, iz 1771. godine;
- Kapela Svetoga Križa na groblju u Križu Hrastovačkome iz 19. stoljeća;
- Kapela Svetoga Nikole pokraj Petrinje iz 1799. godine;
- Kapela Svetoga Petra pokraj Taborišta iz 1745. godine;
- Kapela Svetoga Roka pokraj Petrinje iz 1819. godine;
- Kapela Svetoga Trojstva pokraj Petrinje iz 1833. godine;
- Kurija župnoga dvora u Gori iz 19. stoljeća;
- Kurija župnoga dvora u Maloj Gorici iz 18. stoljeća;
- Kurija, sada samostan, u Maloj Gorici iz 19. stoljeća;
- Lokalitet Crkvine (ostaci antičkoga naselja) u Jabukovcu;
- Lokalitet Pigik (nalaz rimskoga nadgrobnoga spomenika);
- Lokalitet prethistorijske gradina Opad u Bijelniku;
- Mlin u Čuntiću (sačuvan drveni mlin na kotač, iz 18. stoljeća);
- Mlin u Hrastovici (sačuvan mlin s kraja 19. i početka 20. stoljeća);
- Parahijska crkva Svetoga Đurđa u Jošavici iz 1777. godine;
- Parahijska crkva Svetoga Ilije u Blinju iz 10. stoljeća;
- Parahijska crkva Svetoga Stevana u Donjoj Bačugi iz 1946. godine;
- Povijesna urbanistička cjelina Petrinja, od 12. do 20 stoljeća;
- Raspelo na rubu Župića iz 19. stoljeća;
- Ruralna cjelina u Brestu (očuvane kompletna drvena gospodarstva);
- Ruralna cjelina u Budičini Gornjoj (izraženo je središte naselja; sačuvana su kompletna gospodarstva; zastupljen je stariji tip drvenih katnica podzidanih kamenom; orijentacija zabatne);
- Ruralna cjelina u Vratečkovu (očuvane stare brvnare iz 19. i 20 stoljeća);
- Ruralni kompleks Jabukovec (prevladavaju prizemne starije brvnare; sačuvano nekoliko prizemnica podzidanih kamenom);
- Ruralni kompleks u Banskome Grabovcu (sačuvane drvene prizemnice i jednokatnice, građene iza Drugoga svjetskoga rata; svi su stambeni i gospodarski objekti drvene prizemnice i katnice, podzidane kamenom);

- Ruralni kompleks u Čuntiću (sačuvane tradicijski građene katnice);
- Ruralni kompleks u Kraljevčanima (sačuvane jednokatne novije brvnare; sačuvano nekoliko okućnica drvenih katnica podzidanih kamenom);
- Ruralni kompleks u Maloj Gorici (naselje izdužena tipa; sačuvani stambeni i gospodarski objekti prizemnica, zabatno orijentiranih);
- Ruralni kompleks u Miočinovićima (selo izdužena tipa; sačuvane stambene prizemnice i katni gospodarski objekti, podzidani kamenom);
- Ruralni kompleks u Mošćenici (očuvano je nekoliko starih drvenih katnica i nekoliko novijih prizemnica i katnica);
- Ruralni kompleks u Pastuši Donjoj (sačuvano je više stambenih katnica s prizemljem od kamena; zabatno su orijentirane; sačuvan je velik broj gospodarskih objekata, štala i koševa);
- Ruševine staroga grada pokraj Hrastovice (13. stoljeće);
- Samostan i crkva Svetoga Antuna Padovanskoga u Hrvatskome Čuntiću iz 1729. godine (danas župna crkva i župni dvor);
- Stari grad Blinja (iz 13. do 16. stoljeća; tragovi u arheološkomu sloju);
- Stari grad Čuntić pokraj Hrvatskoga Čuntića (iz 1552. godine);
- Stari grad Klinac (od 15. do 18. stoljeća);
- Stari grad Pecki (iz 16. stoljeća);
- Tragovi rimskoga vodovoda kod crkve Svetoga Petra u Budičini;
- Tragovi rimskoga vodovoda u Čuntiću;
- Vrelo – česma u Hrastovici iz 10. stoljeća;
- Vrelo Bartolovac u Hrastovici iz 1905. godine;
- Župna crkva Svetoga Ante u Hrvatskome Čuntiću iz 1729. godine;
- Župna crkva Svetoga Bartola u Hrastovici iz 1843. godine;
- Župna crkva Svetoga Jurja u Maloj Gorici iz 1746. godine;
- Župna crkva Svetoga Lovre Mučenika u Petrinji iz 1780. godine;
- Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Gori iz 1687. – 1736. godine i mnoštvo drugih objekata pod zaštitom.⁶⁰

Ukoliko financijska sredstva ne budu dopuštala obnovu sistemom faksimila svih sakralnih objekata, nužno bi bilo okončati obnovu barem po jedne crkve koja je bila temeljno obilježje naselja u kojemu je postojala, a kriteriji moraju biti kulturna, povijesna i arhitektonska vrijednost pojedinoga objekta, kao što su crkva Svetoga Lovre u Petrinji, crkvu Svetoga Petra u Taborištu te crkva Svetoga Benedikta. Budući su i ostali sakralni objekti na petrinjskome području bili osobito vrijedni sa stajališta očuvanja kulturne baštine, valja stvoriti uvjete za potpunu obnovu i ostalih crkava, posebice:

- Crkva Svetoga Roka;
- Crkva Svete Katarine;

⁶⁰ Detaljan popis kulturno-povijesnih spomenika na petrinjskome području možete pronaći u poglavljima 3.3.4. (Kulturno-povijesni resursi) te 4.4. (Vrednovanje turističkih potencijala).

- Crkva Svetoga Trojstva;
- Crkva Svetoga Nikole;
- Crkva Blažene Djevice Marije;
- Kapela Svetoga Ivana Nepomuka;
- Kapela Svete Barbare;
- Crkva Svetoga Bartola;
- Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i druge

Pri tomu, sukladno Zakonu o zaštiti spomenika kulture, valja kontinuirano skrbiti o obnovi objekata u zaštićenoj urbanoj jezgri Petrinje (o onima koji su pojedinačno zaštićeni i onima koji to nisu), o objektima svih kategorija oštećenja, o tradicijskim objektima drvene građe, o ruralnim objektima na cijelome području Grada Petrinje te o spomen obilježjima stradalnicima Domovinskoga rata, kao i stradalnicima Drugoga svjetskoga rata i poraća.